T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2015 / 405
KARAR NO : 2015 / 415
KARAR TR : 1.6.2015

ÖZET : 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 40. maddesinin birinci fıkrası (d) bendi uyarınca verilen idari para cezası ile ürünlerin toplatılarak yed-i emine alınmak üzere yazılı olarak bildirilmesi, aksi halde toplatılarak, masrafların ilgilisinden tahsil edileceğine ilişkin işlemin iptal edilmesi istemiyle açılan davanın, Kabahatler Kanunu'nun 3 ve 27/1. maddesi hükümleri uyarınca ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : U. A.Ş.
Vekilleri : Av. Burak Kireççi, Av. Yücel Zeybek
Davalı : Tekirdağ Valiliği, İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

O L A Y : Tekirdağ Valiliği İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nün 16.6.2014 gün ve 138 sayılı idari yaptırım kararı ile, Avlanbey Mevkii Ulaş Beldesi Ergene/Tekirdağ adresinde faaliyet gösteren davacı U. A.Ş. unvanlı firmada, şikayet konusu olan "Becel 12 g" adlı ürünün ön planda ürün adının tüketicinin görebileceği şekilde yazılmadığı ve ürünün ne olduğunun (Tereyağ-Margarin) tam olarak anlaşılmadığının ihbar edilmesi üzerine; 30.5.2014 günü yapılan denetim sırasında, söz konusu etikette yapılan incelemeler sonucunda, etiketin Türk Gıda Kodeksi Sürülebilir Yağlar/Margarin ve Yoğun Yağlar tebliğine (13. mad. ikinci fıkra b bendi) ve TGK Etiketleme Yönetmeliği 14. maddesinde belirtilen hükümlere uygun olmadığının tespit edildiğinden bahisle, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 21. maddesinin beşinci fıkrasına aykırı olarak faaliyetini sürdürdüğü gerekçesiyle, davacı adına 5996 sayılı Kanun'un 40. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca 6651 TL. idari para cezası verilmiş, Tekirdağ Valiliği İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nün 17.6.2014 gün ve 92557496/ 305-03-01/4131 sayılı yazısı ile davacıya bildirilmiş, ayrıca 17.6.2014 gün ve 92557496/305-03 / 4132 sayılı yazısı ile de, söz konusu Becel markalı 12 g ürünlerinin, 5996 sayılı Kanun'un 40. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca 7 gün içinde piyasadan toplatılarak yed-i emine alınmak üzere Müdürlüğe yazılı olarak bildirilmesi, aksi halde Müdürlükçe toplatılacak olup, masrafların davacıdan tahsil edileceği bildirilmiştir.

Davacı vekilleri, Tekirdağ Valiliği İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nün 17.6.2014 gün ve 92557496/305-03-01/4131 sayılı yazısına konu idari para cezası ile 17.6.2014 gün ve 92557496/305-03 / 4132 sayılı yazısı ile bildirilen ürün toplatma kararının iptali istemiyle adli yargı yerine itirazda bulunmuşlardır.

ÇORLU SULH CEZA HAKİMLİĞİ: 18.12.2014 gün ve D. İş. No:2014/254 sayı ile, davacı adına verilen idari para cezası ile birlikte ayrıca ürünlerin toplatılması kararı da verildiği, bu durumda 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/8. maddesi uyarınca davanın çözümünün idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, karara vekalet ücreti yönünden davalı tarafından yapılan itiraz üzerine, Tekirdağ 2. Sulh Ceza Hakimliği'nce itirazın kabulüne, kararın 300 TL vekalet ücretinin itiraz edenden alınıp idareye verilmesine şeklinde düzeltilmesine kesin olarak karar verilmiştir.

Davacı vekilleri, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmışlardır.

TEKİRDAĞ İDARE MAHKEMESİ; 8.4.2015 gün ve E:2015/166 sayı ile, davacıya ait ürünlerin toplatılmasına ilişkin işlemin, idari tedbir niteliğinde yaptırım olduğunda duraksama bulunmadığı, mülkiyetin kamuya geçirilmesi niteliğini taşıyan anılan yaptırımın, 5326 sayılı Yasa'nın 16. maddesinde sözü edilen ilgili kanunlarda yer alan tedbirler kapsamında olduğu, 5326 sayılı Yasa'nın 19. ve 27. maddesinin sekizinci fıkrası kapsamına giren idari işlemlerden de olmadığı, bu nedenle idari tedbir niteliğini taşıyan anılan yaptırıma Kabahatler Kanunu'nun genel hükümlerinin uygulanmasının gerektiği açıklanarak, 5996 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezası ile ürünlerin toplatılmasına ilişkin işlemlerin iptali istemini içeren davanın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle görevli yargı yerinin belirlenmesi için 2247 sayılı Yasanın 19.maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve uyuşmazlığın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesinin kararına kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Nurdane TOPUZ, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Ayhan AKARSU ve Mehmet AKBULUT'un katılımlarıyla yapılan 1.6.2015 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası da temin edilmek suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Uğurtan ALTUN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 21. maddesinin beşinci fıkrasına aykırı olarak faaliyetini sürdürdüğü gerekçesiyle, davacı adına 5996 sayılı Kanun'un 40. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca verilen idari para cezası ile söz konusu ürünlerin, 7 gün içinde piyasadan toplatılarak yed-i emine alınmak üzere Müdürlüğe yazılı olarak bildirilmesi, aksi halde Müdürlükçe toplatılacak olup, masrafların davacıdan tahsil edileceğine ilişkin yazının iptali istemiyle açılmıştır.

5996 sayılı "Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu"nun, "Gıda ve yem güvenilirliği" başlığı altında düzenlenen 21. maddesinde, "Gıda güvenilirliği şartları aşağıda belirtilmiştir:

a) Güvenilir olmayan gıda, gıda ile temas eden madde ve malzeme piyasaya arz edilemez. İnsan sağlığı için tehlike oluşturan ve tüketime uygun olmayan gıda, güvenilir olmayan gıda kabul edilir.

b) Gıdanın güvenilir olup olmadığının belirlenmesinde, üretim, işleme ve dağıtım aşamaları, etiket bilgileri ve sağlıkla ilgili uyarı niteliğindeki bilgiler ile insanlar tarafından günlük normal kullanım koşulları dikkate alınır.

c) Gıdanın insan sağlığına zararlı olup olmadığının belirlenmesinde; tüketenin sağlığı üzerinde ani, kısa veya uzun vadede oluşturabileceği muhtemel etkileri yanında, gelecek nesiller üzerindeki etkileri, birikerek artan muhtemel toksik etkileri ve belirli tüketici gruplarının özel sağlık hassasiyetleri de dikkate alınır.

ç) Herhangi bir gıdanın insan tüketimi için uygun olmadığının belirlenmesinde, gıdanın yabancı madde karışması da dâhil olmak üzere her tür bulaşıklığı veya çürüme, bozulma veya kokuşma nedeniyle kullanım amacına uygun olmaması dikkate alınır.

d) Bir seri, parti veya sevkiyattaki aynı sınıf veya çeşit gıdanın bir bölümünün güvenilir olmadığının tespiti durumunda, geri kalanı ile ilgili daha kapsamlı yapılan değerlendirme sonucunda güvenilir olduğu ispat edilemez ise, o seri, parti veya sevkiyattaki aynı sınıf veya çeşidin tamamının güvenilir olmadığı kabul edilir.

e) Gıda, Bakanlıkça belirlenen şartlara uygun olsa bile, gıdanın güvenilir olmadığına dair yeterli şüphe veya sebebin oluşması durumunda, Bakanlık söz konusu gıdanın piyasaya arzını kısıtlayabilir veya piyasaya arz edilen gıdayı toplatabilir.

(2) Yem güvenilirliği şartları aşağıda belirtilmiştir:

a) Güvenilir olmayan yem, piyasaya arz edilemez ve hayvanlara yedirilemez.

b) Yemin, kullanım amacına göre, insan ve hayvan sağlığına olumsuz etkilerinin bulunması veya hayvanlardan elde edilen gıdaların insan tüketimi için güvenilir olmamasına neden olması durumunda, güvenilir olmadığı kabul edilir.

c) Bozulmuş ve çürümüş yem, tüketime uygun olmayan yem olarak değerlendirilir.

ç) Bir seri, parti veya sevkiyattaki aynı sınıf veya çeşit yemin bir bölümünün güvenilir olmadığının tespiti durumunda, geri kalanı ile ilgili daha kapsamlı yapılan değerlendirme sonucunda güvenilir olduğu ispat edilemez ise, o seri, parti veya sevkiyattaki aynı sınıf veya çeşidin tamamının güvenilir olmadığı kabul edilir.

d) Yem, Bakanlıkça belirlenen şartlara uygun olsa bile, yemin güvenilir olmadığına dair yeterli şüphe veya sebebin oluşması durumunda, Bakanlık söz konusu yemin piyasaya arzını kısıtlayabilir veya piyasaya arz edilen yemi toplatabilir.

(3) Yem katkıları, karma yemler, yem maddeleri, yemlerde istenmeyen maddeler, özel beslenme amaçlı yemler, ilaçlı yemler, hayvan beslemede kullanılan belirli ürünler, hayvan beslemede kullanılması veya yemlere katılması yasak olan maddeler ile yemlere ilişkin diğer hususlar Bakanlıkça belirlenir.

(4) Yeni gıdalar ile yemlere ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

(5) Gıda kodeksine aykırı gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzeme üretilemez, işleme tâbi tutulamaz ve piyasaya arz edilemez.

(6) Bakanlık, insan sağlığını göz önünde bulundurarak bazı madde ve ürünlerin, gıda olarak veya gıda üretiminde kullanılmalarını kısıtlayabilir, yasaklayabilir ya da kullanımını belirli esaslara bağlayabilir.

(7) Gıda ve yem mevzuatındaki gıda ve yem güvenilirliğine ilişkin hükümlerine uygun olan ürün, bu mevzuat hükümlerinin kapsadığı ölçüde güvenilir kabul edilir" denilmiş;

"Gıda ve yem ile ilgili yaptırımlar" başlığı altında düzenlenen 40. maddesinde ise, "Gıda ve yem ile ilgili yaptırımlar

aşağıda belirtilmiştir:

(…….)

d) 21 inci maddenin beşinci fıkrasına aykırı hareket edenlere onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ürünlerin, insan sağlığı için risk oluşturması durumunda ürünler masrafları sorumlusuna ait olmak üzere piyasadan toplatılır ve mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir. Aykırılık sadece etiket bilgilerinden kaynaklanıyor ise idarî para cezası beşbin Türk Lirası olarak uygulanır.(…...) hükmü yer almıştır.

Olayda, dava, 5996 sayılı Kanun'un 40. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca verilen idari para cezası ile ürünlerin 7 gün içinde piyasadan toplatılarak yed-i emine alınmak üzere Müdürlüğe yazılı olarak bildirilmesi, aksi halde Müdürlükçe toplatılarak masrafların davacıdan tahsil edileceğine ilişkin işlemin kaldırılması istemiyle açılmış olup, 5996 sayılı Kanun'da idari para cezasına ve idari tedbirlere karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Öte yandan, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde," (1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır" denilmiş;

Anılan Kanun'un birinci maddesinde, "Bu Kanunda; toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla;

a) Kabahatlere ilişkin genel ilkeler,

b) Kabahatler karşılığında uygulanabilecek olan idari yaptırımların türleri ve sonuçları,

c) Kabahatler dolayısıyla karar alma süreci,

d) İdari yaptırıma ilişkin kararlara karşı kanun yolu,

e) İdari yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar,

Belirlenmiş ve çeşitli kabahatler tanımlanmıştır" denilerek Kanunun amaç ve kapsamı belirlenmiş; ikinci kısmında yer alan 32 ila 43. maddelerinde, Türk Ceza Kanunu kapsamı dışında kalan çeşitli kabahatler sayılarak, bu eylemlere yaptırımlar öngörülmüştür.

Aynı Kanun'un 2. maddesinde, "kabahat" deyiminden, kanunun karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlığın anlaşılacağı; 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların "idari para cezası" ve "idari tedbirler"den ibaret bulunduğu; "idari tedbirler"in de mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu belirtilmiştir.

Kanun'un "Mülkiyetin kamuya geçirilmesi" başlıklı 18.maddesinde de:

"(1) Kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine, ancak kanunda açık hüküm bulunan hallerde karar verilebilir.

(2) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, eşyanın;

a) Kullanılmaz hale getirilmesi,

b) Niteliğinin değiştirilmesi,

c) Ancak belli bir surette kullanılması,

Koşullarından birinin yerine getirilmesine bağlı olarak belli bir süre geciktirilebilir. Belirlenen süre zarfında koşulun yerine getirilmemesi halinde eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

(3) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar kesinleşinceye kadar ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından eşyaya elkonulabileceği gibi; eşya, kişilerin muhafazasına da bırakılabilir.

(4) Eşyanın mülkiyeti, kanunda açık hüküm bulunan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşuna, aksi takdirde Devlete geçer.

(5) Eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilebilmesi için fail hakkında idari para cezası veya başka bir idari yaptırım kararı verilmiş olması şart değildir.

(6) Kaim değerin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine de karar verilebilir.

(7) Mülkiyeti kamuya geçirilen eşya, başka suretle değerlendirilmesi mümkün olmazsa imha edilir.

(8) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, kesinleşmesi halinde yerine getirilir" denilmiş; ; "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezası ile mülkiyetin kamuya geçirilmesi amacıyla "ürünlerin 7 gün içinde piyasadan toplatılarak yed-i emine alınmak üzere Müdürlüğe yazılı olarak bildirilmesi, aksi halde Müdürlükçe toplatılarak masrafların davacıdan tahsil edileceğine" ilişkin işlemin, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nda da idari para cezasına ve idari tedbirlere karşı itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezası ile söz konusu ürünlerin 7 gün içinde piyasadan toplatılarak yed-i emine alınmak üzere Müdürlüğe yazılı olarak bildirilmesi, aksi halde Müdürlükçe toplatılarak masrafların davacıdan tahsil edileceğine ilişkin mülkiyetin kamuya geçirilmesi amacıyla verilen karara karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Tekirdağ İdare Mahkemesi'nce yapılan başvurunun kabulü ile, Çorlu Sulh Ceza Hakimliğince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Tekirdağ İdare Mahkemesi'nce yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile, Çorlu Sulh Ceza Hakimliğinin 18.12.2014 gün ve D. İş. No:2014/254 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 1.6.2015 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Eyüp Sabri	Ali	Nurdane
ÖZGÜLDÜR	BAYDAR	ÇOLAK	TOPUZ

Üye	Üye	Üye
Alaittin Ali	Ayhan	Mehmet
ÖĞÜŞ	AKARSU	AKBULUT